

Tauki uzturā

Tauki ir viena no trijām uzturvielām, tie ir nozīmīga uztura sastāvdaļa

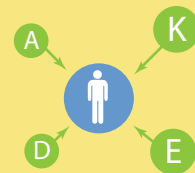
nepieciešami smadzeņu normālai attīstībai un darbībai

iesaistīti brūču dzīšanas procesos un imūnreakciju veidošanā

apgādā organismu ar enerģiju, nepieciešami hormonu sintēzē

nodrošina taukos šķīstošo vitamīnu (A, D, E, K) uzsūkšanos organismā

uztur ķermeņa temperatūru

Tauki satur taukskābes dažādās kombinācijās

Tauki, kas satur lielu daļu nepiesātinātās taukskābes, istabas temperatūrā ir šķidri

Tauki, kas satur lielu daļu piesātinātās taukskābes, istabas temperatūrā ir cieti un tiem ir augstāka kušanas temperatūra

LABIE TAUKI

MONONEPIESĀTINĀTO TAUKSKĀBJU TAUKI

- ↑ "labā holesterīna" koncentrāciju asinīs
- ↓ sirds un asinsvadu slimību risku

mandeles, lazdu rieksti, valrieksti

olīveļļa, rapšu eļļa,

avokado

POLINEPIESĀTINĀTO TAUKSKĀBJU TAUKI (omega-3 un omega-6)

- ↓ "sliktā holesterīna" koncentrāciju asinīs
- ↓ sirds slimību, insulta un 2.tipa cukura diabēta risku

sardīnes, skumbrijas, reņģes, laši

kukurūzas eļļa, saulespuķu eļļa, kviešu dīgstu eļļa

valrieksti, saulespuķu sēklas, linsēklas

olas

Omega-3 un omega-6 taukskābes organismā neveidojas - tās jāuzņem ar uzturu

SLIKTIE TAUKI

jeb potenciāli kaitīgie tauki

PIESĀTINĀTO TAUKSKĀBJU TAUKI

- ↑ "sliktā holesterīna" koncentrāciju asinīs
- ↑ sirds un asinsvadu slimību risku

trekna gaļa

trekni piena produkti

palmu, kokosriekstu eļļa

TRANS TAUKSKĀBES

- ↑ "sliktā holesterīna" koncentrāciju asinīs
- ↓ "labā holesterīna" koncentrāciju asinīs
- ↑ sirds un asinsvadu, kā arī citu slimību risku

DABĪGI

nelielos daudzumos sastopamas atgremotāju dzīvnieku gaļā un piena produktos

MĀKSLĪGI RODAS

rūpnieciski hidrogenizējot vai daļēji hidrogenizējot augu eļļas

eļļas karsēšanas un cepšanas procesā augstā temperatūrā (>220°C)

VAR SATURĒT

cepumi, bulciņas, kūkas, biezpiena sierīņi, saldējums

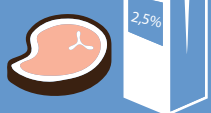
IETEIKUMI

Ēdiena pagatavošanā dzīvnieku tauku vietā izvēlies augu eļļas

Vismaz 2 reizes nedēļā uzturā lieto treknas zivis

Izvēlies liesu gaļu (redzamos taukus atdalī), kā arī izvēlies piena produktus ar samazinātu tauku saturu

Ierobežo rūpnieciski ražotu pārtikas produktu lietošanu uzturā (saldētas picas, cepumi, kūkas)

Pievērs uzmanību pārtikas, produktu marķējumam norāde "daļēji hidrogenēti augu tauki" liecina, ka produkts satur trans taukskābes

Slimību profilakses un kontroles centrs